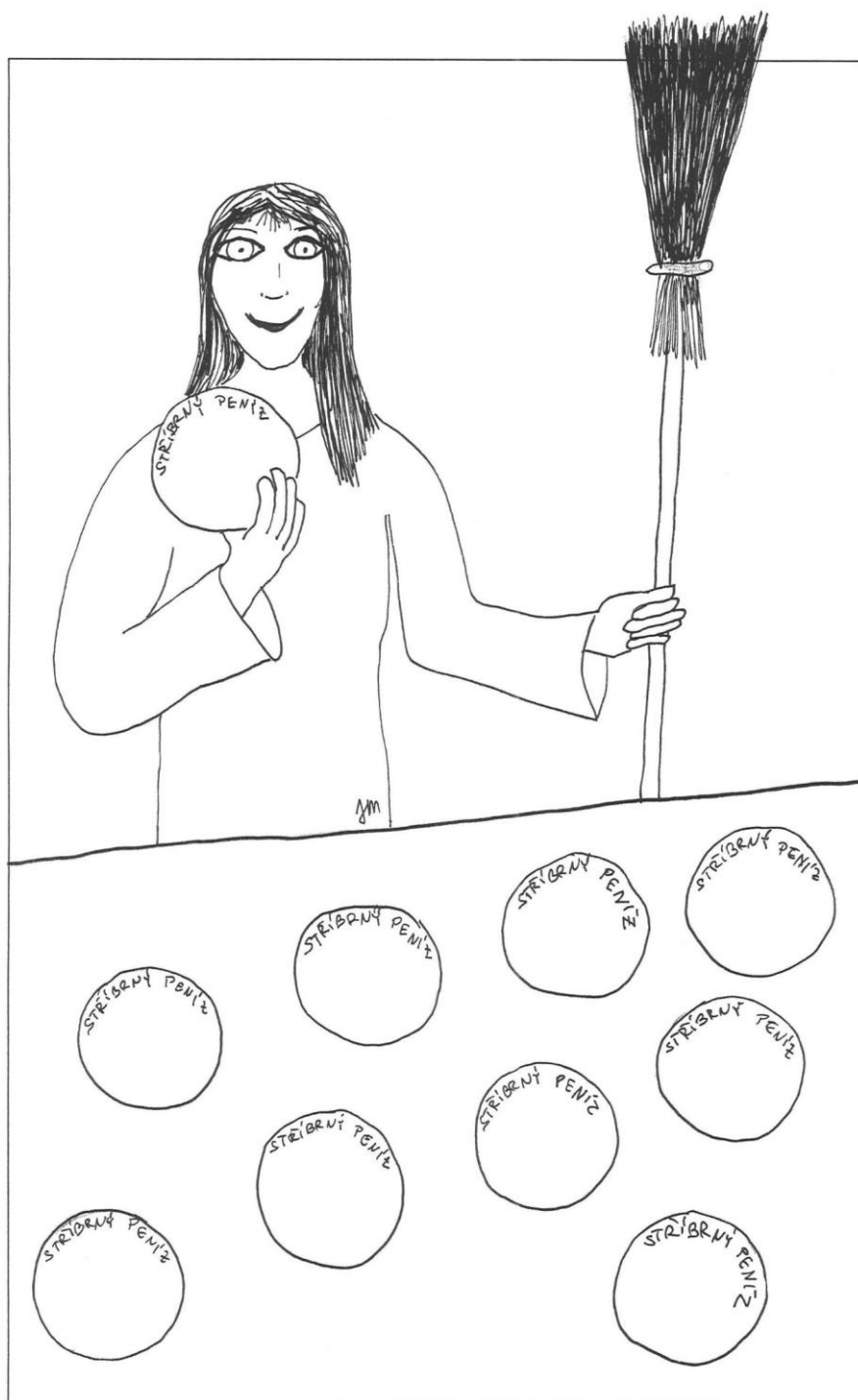

Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.

Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.

24. NEDĚLE V MEZIDOBÍ CYKLU C

Evangelium (Lk 15,1-32)

Do Ježíšovy blízkosti přicházeli sami celníci a hříšníci, aby ho slyšeli. Farizeové a učitelé Zákona mezi sebou reptali: „Přijímá hříšníky a jí s nimi!“ Pověděl jim tedy toto podobenství: „Kdo z vás, když má sto ovcí a jednu z nich ztratí, nenechá těch devětadevadesát v pustině a nepůjde za tou ztracenou, dokud ji nenajde? A když ji najde, s radostí si ji vloží na ramena. Až přijde domů, svolá své přátele i sousedy a řekne jim: ‘Radujte se se mnou, protože jsem našel svou ztracenou ovci.’ Říkám vám, že právě tak bude v nebi větší radost nad jedním hříšníkem, který se obrátí, než nad devětadevadesáti spravedlivými, kteří obrácení nepotřebují. Nebo která žena, když má deset stříbrných mincí a jednu z nich ztratí, nerozsvítí svítilnu, nevymete dům a nehledá pečlivě, dokud ji nenajde? A když ji najde, svolá své přítelkyně i sousedky a řekne jim: ‘Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.’ Právě tak, říkám vám, mají radost Boží andělé nad jedním hříšníkem, který se obrátil.“ Dále řekl: „Jeden člověk měl dva syny. Mladší z nich řekl otci: ‘Otče, dej mi z majetku podíl, který na mě připadá.’ On tedy rozdělil majetek mezi ně. Netrvalo dlouho a mladší syn sebral všechno, odešel do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil. Když všechno utratil, nastal v té zemi velký hlad a on začal mít nouzi. Šel a uchýtil se u jednoho hospodáře v té zemi. Ten ho poslal na pole pást vepře. Rád by utišil hlad lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. Tu šel do sebe a řekl si: ‘Kolik nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já tady hynu hladem! Vstanu a půjdu k svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem. Vezmi mě jako jednoho ze svých nádeníků!’ Vstal a šel k svému otci. Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil. Syn mu řekl: ‘Otče, zhřešil jsem proti Bohu i proti tobě. Už si nezasloužím, abych se nazýval tvým synem.’ Ale otec nařídil svým služebníkům: ‘Honem přineste nejlepší šaty a oblečte ho, dejte mu na ruku prsten a obuv na nohy! Přiveďte vykrmené tele a zabijte ho! A hodujme a veselme se, protože tento můj syn byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zas nalezen!’ A začali se veselit. Jeho starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Zavolal si jednoho ze služebníků a ptal se ho, co to znamená. On mu odpověděl: ‘Tvůj bratr se vrátil a tvůj otec dal zabít vykrmené tele, že se mu vrátil zdravý.’ Tu se (starší syn) rozzlobil a nechtěl jít dovnitř. Jeho otec vyšel a domlouval mu. Ale on otci odpověděl: ‘Hle, tolik let už ti sloužím a nikdy jsem žádný tvůj příkaz nepřestoupil. A mně jsi nikdy nedal ani kůzle, abych se povесelil se svými přáteli. Když ale přišel tenhle tvůj syn, který prohýřil tvůj majetek s nevěstkami, dals pro něj zabít vykrmené tele!’ Otec mu odpověděl: ‘Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje.

Ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.'"

K POROZUMĚNÍ TEXTU

Pověděl jim tedy toto podobenství: „Kdo z vás, když má sto ovcí a jednu z nich ztratí, nenechá těch devětašedesát v pustině a nepůjde za tou ztracenou, dokud ji nenajde? (...) Nebo která žena, když má deset stříbrných mincí a jednu z nich ztratí, nerozsvítí svítilnu, nevymete dům a nehledá pečlivě, dokud ji nenajde? A když ji najde, svolá své přítelkyně i sousedky a řekne jim: 'Radujte se se mnou, protože jsem našla stříbrnou minci, kterou jsem ztratila.' Právě tak, říkám vám, mají radost Boží andělé nad jedním hříšníkem, který se obrátil.“ Úvod textu je rámcem k pochopení „tří podobenství o ztraceném“. Celníci a hříšníci představují vydědence a chudáky, kteří reagují kladně. Farizeové a učitelé Zákona představují ty, kdo odmítají výzvu. V odpověď na jejich výtku Ježíš vypráví tři příběhy, z nichž první je součástí společné evangelní tradice.

Příběh o ztracené ovci a minci tvoří dokonalou dvojici s tématem ztráty, nalezení a radosti, která znamená pokárání zákoníků, kteří protestují proti Ježíšově ochotě přijímat ztracené z Božího lidu. K typickým Lukášovým prostředkům patří paralela muže a ženy jako hlavních aktérů i to, že žena svolává ke slavení i své známé a sousedky – tedy samé ženy. V úkonech rozsvícení lampy a zametání podlahy se zrcadlí úzkost ze ztráty opatrovaného pokladu.

Mladší syn sebral všechno, odešel do daleké země a tam svůj majetek rozmařilým životem promarnil. Syn žije „rozmařile“: řecké slovo „asótós“ znamená „bláznivým, pošetilým způsobem, chaoticky, rozmařile“. Důsledkem toho se dostává do velké bídy a zakouší tři etapy degradace: nouzi, život v blízkosti vepřů, kteří jsou v očích židů nečistými a odpornými zvířaty; „občan té země“ se zajímá spíš o vepře než o něj. A tu si vzpomene, že v domě otcově je dostatek jídla – a to ho motivuje k návratu domů!

Když byl ještě daleko, otec ho uviděl a pohnut soucitem přiběhl, objal ho a políbil. Otec vidí syna a hnutí lítosti mu běží naproti (proti všem konvencím – on je přece otec, a proto má určité postavení ve společnosti).

Otcova gesta jsou nápadná: syna objímá, líbá – a to ještě před tím, než se syn omluví! Jako by se otec ani nezajímal o „vyznání“ – syn je důležitější! Syn je tady, přišel! Jakoby se otec usmířoval se synem, a ne naopak! Otec neodpovídá na synovo vyznání („nejsem hoden být tvým synem“), nepřímo však říká, že on pro něj nikdy nepřestal být synem („tento můj syn byl mrtev...“).

Otec je také „dobrým Samaritánem“ (Lk 10,33n) – oba dva se ujímají „potřebného“, oba dva se o něj postarají a pokračují v péči a starostlivosti skrze služebníky. Jak v podobenství o otci, tak v podobenství o Samaritánovi je jmenováno sedm gest: sedmička je číslo plnosti, tedy otec udělá pro syna vše!

A tento otec není jen milosrdný (znovu přijímá nevďěčného syna), je nadmíru štědrý, až marnotratný. Vždyť svému synu nejen dává šaty, ale dokonce ty nejkrásnější. Nejen postavení „syna“ (a ne služebníka, jak se syn dožadoval), ale dokonce „prsten“, symbolizující přenesení otcovy moci na syna. Nestačí sandály, dokonce mu dává luxusní obuv, kterou nosí význačné osoby při mimořádných událostech. Nestačí kůzle, dokonce nejučinnější tele, které se chová a krmí s výhledem na nějakou slavnostní událost. A nestačí dobré jídlo, je třeba hostiny, kterou si mohou dovolit jen bohatí. A jako by to nestačilo, otec zařídí i hudbu (řecky „symfónia“, znamená „koncert, orchestr s tancem“)

Jeho starší syn byl právě na poli. Když se vracel a byl už blízko domu, uslyšel hudbu a tanec. Starší syn pracoval na poli: z toho nám vysvítá, že to byl všední pracovní den, a proto o to víc vyniká mimořádnost té oslavy. Služebník mu říká: „vrátil se tvůj bratr... že ho zase má doma živého a zdravého“ – není to přesné! Otec se raduje ze znovunalezeného vztahu – syn byl ztracen (nebo „mrtvý“ – „apollymi“ znamená ztratit se i hynout), ale nyní je nalezen.

Otec mu odpověděl: 'Dítě, ty jsi pořád se mnou a všechno, co je moje, je i tvoje. Ale máme proč se veselit a radovat, protože tento tvůj bratr byl mrtev, a zase žije, byl ztracen, a je zase nalezen.' Starší neříká na rozdíl od mladšího „otče“, neříká „můj bratr“, nýbrž „tento tvůj syn“. Připomíná tím chování farizeje v chrámu (Lk 18,11 – „tento celník...“). Navíc se ohání svou bezúhonností („nikdy jsem nic nepřestoupil“), podobně jako onen farizeus v chrámě. Postoj mladšího připomíná postoj celníka, i když u něj jsou pohnutky vyznání obojetné. Otec však považuje za svého syna i toho staršího (i když on neuznává svého otce), dokonce ho oslovuje „mé dítě“ (a ne „můj synu“, to je slabý a nepřesný překlad řeckého „teknon“): je to oslovení něžnější a citově silnější než „synu“. Navíc otec připomíná tomuto svému „dítěti“, že „ten druhý“ je stále jeho bratrem.

Podobenství nemá jeden vrchol (návrat mladšího syna), ale dva – tím druhým je rozhovor se starším synem, rozhovor s otevřeným koncem: neříká se, zda starší přijal pozvání. Proč zůstal otevřený konec? Protože podobenství bylo určeno farizeům, a tím se jim jakoby říká: „Přijmete pozvání na hostinu nebo ne? Přestanete reptat?“

SHRNUTÍ

Úvod čtení patří dvěma párovým podobenstvím o radosti z nalezení ztraceného. Boží láska se tu ukazuje v Ježíšově poslání k hříšníkům a vyvrženým. Každý pastýř opouští stádo a hledá jedinou pohřešovanou ovci; žena vlastnicí jen deset mincí je odkázána na nalezení jediné ztracené a učiní vše, aby ji našla. Lukáš apeluje na křesťany, aby dali lidem na okraji poznat, že jsou chtění a milováni i Bohem a aby se radovali z jejich obrácení.

Podobenství o ztraceném synu je Ježíšovou odpovědí na reptání farizeů (staršího syna), obhajobou jeho postoje vůči hříšníkům (mladšímu synu). Postava otce tedy nesymbolizuje Boha Otce, ale Ježíše Krista! Jelikož toto podobenství vysvětluje a obhajuje Kristovo jednání vůči hříšníkům, je Kristus ten „marnotratný a milosrdný otec“. Samozřejmě sekundárně Ježíš ztělesňuje samotné chování Boha Otce a teprve v tomto smyslu je to i podobenství o Bohu Otci. Podobenství o „marnotratném otci“ je obhajobou Ježíšova chování vůči hříšníkům – a Ježíš odráží chování samotného Boha, který se raduje z nalezení „ztraceného“ (první dvě podobenství). Ježíš (jeho starostlivost, přijetí hříšníků) tedy zviditelňuje samotného Boha.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Když třeba něco provedeš, rodiče to mrzí, ale když za nimi přijdeš a chceš to napravit, mají z toho radost, usmějí se, třeba tě obejmou a hlavně tě mají pořád rádi. Jak jsme četli, podobně to dělá i Bůh – ale ještě mnohem víc... Když něco provedeme, mrzí ho to, ale trpělivě na nás čeká, a když za ním přijdeme a rádi bychom to nějak spravili, tak se moc raduje a těší se z toho, že jsme zase u něj. Všechno nám rád odpustí... Takže je moc dobře, když k němu často takhle přicházíme a pokaždé můžeme zažít jeho odpuštění a radost!

Starší:

Naši rodiče mohou různým způsobem ovlivnit náš život. Někdy si v sobě celý život neseme jednu zásadní větu, kterou nám rodiče řekli a která poznamenává a ovlivňuje naše chování. Nemáme však jen tátu pozemského, ale i otce na nebi, a v tomto podobenství nám Ježíš říká, co nám říká On: „Pořád na tebe čekám, nehledím na tvoje chyby a hříchy, ale na to, že jsem tě od začátku miloval a vybral si tě.“ K tomu se můžeme VŽDY vracet, od toho můžeme vždy znovu začít!

Zkusme si

Mladší / Starší

Ztratit jednu minci z deseti, které jsou celým vaším majetkem, to by asi každého hodně zamrzelo! Pojďme si dnes vyzkoušet několik dovedností, které se týkají právě mincí; občas je bereme do ruky úplně bezmyšlenkovitě, tak to pojdme zkusit změnit.

- Na začátek vědomostní otázka: kolik máme v naší republice druhů mincí? Zkuste je vyjmenovat a z paměti popsat, co je na nich zobrazeno – hned uvidíte, jak si všímáte toho, čím platíte!
- Dalším úkolem bude zahrát si „na Popelku“. Dokážete poslepu mince roztrždit podle hodnoty?
- Složitější úkol je zamíchat v misce jednu minci každé nominální hodnoty a poslepu je seřadit od nejmenší po největší.
- Nechte svého spoluhráče vložit do uzavřené krabičky určitý obnos mincí a zkuste hádat, jaká je sečtená hodnota všech mincí v krabičce.

Všechny aktivity lze samozřejmě provádět i ve skupině, jako soutěže, a to na přesnost i čas.

24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

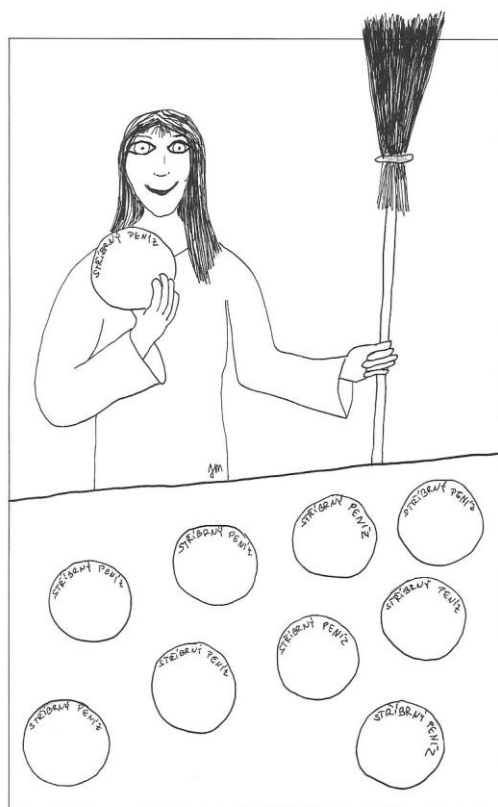
24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

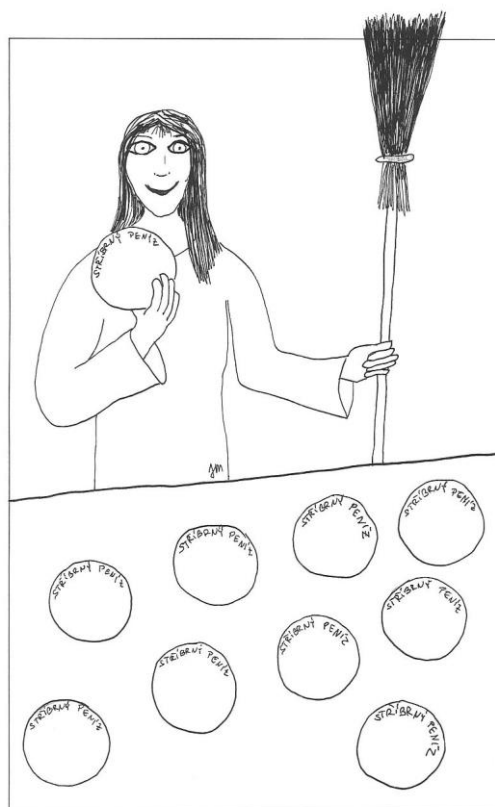
24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

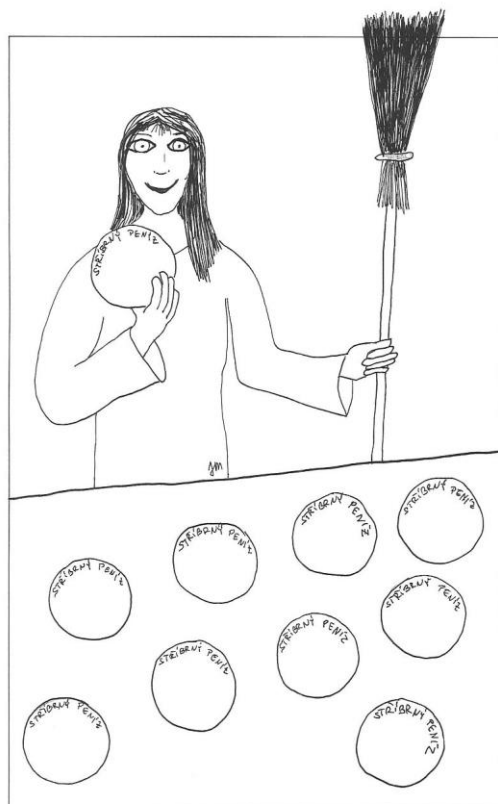
24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

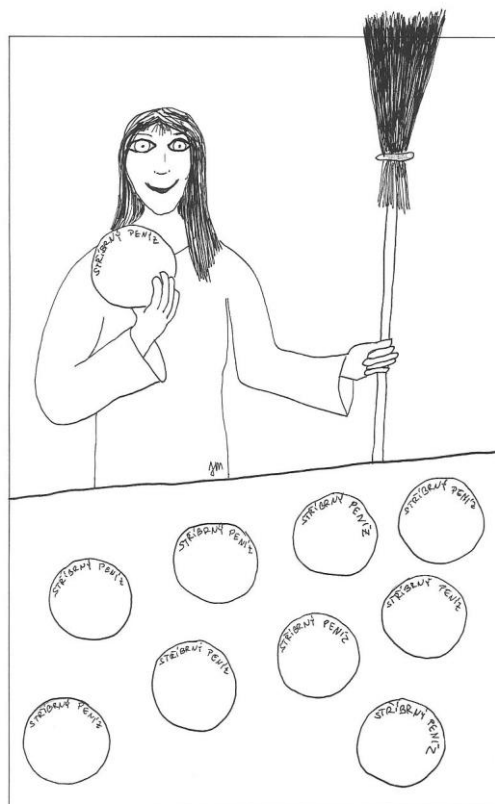
24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32

24. neděle v mezidobí cyklu C
Lk 15,1-32